

# STUDIEMATERIALE

# GODNAT ALBERT

af Peter Nordahl

TEATRET VED SORTE HEST

SPILLEPERIODE: 16.SEPTEMBER - 15. OKTOBER 2016-08-08 MAN-FRE KL.20.00 , LØR KL.17



MEDVIRKENDE:  
JULIE R. ØLGAARD  
PAW HENRIKSEN  
MIKAEL HELMUTH

INSTRUKTION:  
MARIA VINTERBERG

SCENOGRAFI:  
MARIANNE NILSSON

BILLETBESTILLING:

Tlf.: 33310606 man-fre 12-16 eller skriv til [billet@sortehest.com](mailto:billet@sortehest.com)

Ung gruppe under 25år, pris 45,-kr.

INDHOLD:

INTRODUKTION TIL GODNAT ALBERT.

RESUME OG ANALYSE AF FORESTILLINGEN

OPGAVE 1 – ANALYSER GODNAT ALBERT

DET ABSURDE TEATER

OPGAVE 2 – AT SKRIVE DRAMATIK.

OM POSTTRAUMATISK STRESS DISORDER PTSD

OPGAVE 3 – PTSD

KUNSTHUS-ARRANGEMENTER

KÆRE LÆRER

Dette skolemateriale behandler baggrunden for og nogle af de temaer, som forestillingen GODNAT ALBERT på Teatret ved Sorte Hest beskæftiger sig med. I materialet finder I en analyse af forestillingen, en introduktion af det absurde teater og en orientering af hovedtrækkene i en PTSD-diagnose. Materialet kan benyttes som led i undervisningen eller inspirere til yderligere analyse efter at klassen har set forestillingen.

Skolematerialet kan inddrages i fagene dansk, drama, historie, psykologi, filosofi og samfundsfag på STX eller HF. Det kan indgå både som forberedelse til og som efterbehandling af forestillingen.

Rigtig god fornøjelse!

## INTRODUKTION TIL GODNAT ALBERT.

Forestillingen GODNAT ALBERT er på alle måder kulminationen på Maria Vinterbergs ambition om at skabe et nyt stykke dramatik specielt udviklet til Teatret ved Sorte Hest. Stykkets form er baseret på den *absurde skrivetradition*, som er kendetegnet ved sin originale vinkel på tilværelsens ulidelige lethed, sin sorte humor og vederstyggelige, rørende karakterer.

Forfatteren *Peter Nordahl* debuterer som dramatiker på Hesten med sin historie om Albert Welenkraft.

*Godnat Albert* er nyskrevet absurd drama!

Teaterchefen Maria Vinterberg instruerer selv, og Alberts lejlighed er skabt af Vinterbergs faste teaterpartner, scenografen Marianne Nilsson.

Det er lykkedes teatret at overtale Mikael Helmuth at komme til København for at spille titelrollen som Albert. Mikael Helmuth har været i Herning i fjorten år, hvor han har siddet i chefstolen på Team Teatret. Han flankeres af Paw Henriksen, som spiller Alberts søn. Grethe Suhrmass fragile sind er lagt i kroppen på Julie R Ølgaard. Det er med andre ord et bomstærkt hold, der indleder vores nye sæson på Teatret ved Sorte Hest, og vi glæder os til at byde ALLE på absurde aftener i teatrets lysende mørke.

Peter Nordahl er manden bag børnebogsserien af fire bøger om hunden Ib, udgivet fra 2002 frem til 2006.

Han har derudover skrevet novellesamlingen *Udkast til virkeligheden* og bogen *Skæbnefortællinger fra Langerødville* i 2006.

*Godnat Albert* er Nordahls første dramatiske værk. Peter Nordahls unikke evne til at koge sætninger og stemninger ind til bouillonterninger ses tydeligt i *Godnat Albert*.

## RESUME AF GODNAT ALBERT:

Krigsveteranen Albert Welenkraft ligger i sin lejlighed med koldbrand i benet, mens hans uregerlige søn Georg og en kvindelig overbo med en mystisk samlermani, sætter hans nerver på prøve. Albert Welenkraft mener, Georg mangler mandsmod, nu hvor verden udenfor er ved at gå under. Oliekilderne er tømte, og børnene går til angreb, når man henter brænde i gården. Overboen Grethe Suhrmass forsøger at gyde olie på vandene, men da militærpolitiet afleverer et brev, må hun kapitulere. Hvem er Albert Welenkraft egentlig, og hvad er sandheden om hans søn?

## ANALYSE AF FORESTILLINGEN:

Dramatikeren **Peter Nordahl** skriver selv:

*"Albert Welenkraft befinder sig, når tæppet går, i sin stue og hans åbningsreplik er: - Er det dig, Georg? Den åbner for mange svarmuligheder. Ja, nej eller rend mig i røven. Det er altså de løbende svar og modsvar, der skaber karaktererne. De eksisterer nemlig ikke i forvejen, der er ingen plan, der er ingen struktur, der er intet; kun hensigten om sprogets kraft og skønhed. Der opstår spændinger mellem karaktererne. Nogle kan lades til bristepunktet, andre kan neutraliseres, og hele karakterer må sågar dø i kraft af deres ligegyldighed. De overlevende kan overtage udsagn eller handlinger, der trods alt er vitale for helheden.*

*Scenografien af Marianne Nilsson er et giftigt angreb på forfatterens regibemærkninger, og det drama, der foreligger, er derfor resultatet af alle involveredes bestræbelser. Samtlige replikker er dog signaler til omverdenen direkte fra undertegnede, og det er mit håb, at de vil blive opfanget og skabe udbredt glæde og inderlig fornøjelse."*

**Peter Nordahl** portrætterer karakterer, der forsøger at skabe relationer til hinanden. Men i frygt, misforståelse og fortvivlelse, ender de med at bekrige hinanden. *Godnat Albert* er **også** en historie om PTSD og hvordan, den påvirker den syge og dennes pårørende. Det er **også** en kærlighedshistorie mellem to unge mennesker, der taler så meget forbi hinanden, at de aldrig rigtig 'mødes'. Nordahl placerer absurde komplekser i de allermest traditionelle rammer, og det er blandt andet i træfpunktet mellem de to, at det bliver absurd.

## OPGAVE 1

Analysér GODNAT ALBERT:

Diskuter i grupper på 4-5 elever. Efterfølgende diskussion i klassen.

Lav evt. research på absurd teater og på hvordan man analyserer dramatik.

- Hvad handler forestillingen egentlig om?
- Hvem er Albert Welenkraft og hvad er hans drivkraft?
- Hvem er Georg Welenkraft og hvad er hans drivkraft?
- Hvem er Grethe Suhrmass og hvad er hendes 'rolle' i forhold til Albert og Georg?
- Hvilke træk i teksten og iscenesættelsen lægger sig op ad det absurde, og hvilke er mere realistiske? Spiller de to retninger godt eller mindre godt sammen efter jeres mening?
- Kan den absurde form udtrykke noget andet end den realistiske, som er mere direkte i sit budskab?
- Man kan tale om, at en forestilling har flere betydningslag – hvilke lag har GODNAT ALBERT?
  
- Analyse: prøv at analysere forestillingen ud fra det ydre. Hvad siger scenografi, lys, lyd, rekvisitter, kostumer om den historie, som fortælles? Hvad bidrager de med?
- Kunne scenografien have set anderledes ud og hvorfor? Byg en scenografi ud af pap eller andet materiale som eleverne forestiller sig den.

## DET ABSURDE TEATER

Den absurde teatertradition er kendetegnet ved, at man ikke stiller direkte spørgsmål, ikke påtvinger tilskueren nogen dramatiseret morale, ikke fremsætter noget specielt håb. Man konkluderer aldrig på egne udsagn. Dramatikerne stiller de store spørgsmål. De svarer ikke. Hvor der ingen vished gives, kan der ikke findes nogen endegyldige konklusioner. Kunstværket som helhed er dets mening. Det umulige i at opnå vished er et af hovedtemaerne. Et ægte digterværk er kendetegnet ved muligheden for at række ud over forfatterens oprindelige intentioner. At det viser sig langt rigere og mere sammensat, og kommer til at handle om noget større i os selv og i verden.

De absurde dramatikere vrøvler ikke. Deres dialog er generelt skræmmende præcis, poetisk og fuld af kulsort humor. De portrætterer en verden, hvor mennesker forsøger at navigere i den ubarmhjertige ødelæggelsesproces, der foregår, mens de forsøger at erkende timelighed og forgængelighed og giver os på fornemste vis et indblik i menneskets dybeste natur, når det udsættes for optimalt pres.

Et manuskript er altid mere end ord. Ord kan man læse, men et godt skrevet manuskript manifesterer sig først, når det bliver spillet som teater. Det absurde manuskript er dybt afhængigt af sammenspillet mellem ordene, rummet og skuespillerne for at manifestere sig som teater. Ordene kan ikke stå alene.

Hvis man tør slippe taget og springe på hovedet ind i det absurde mørke og lys, venter der en chance for at udforske det vanskelige ved at finde mening i en verden, der er underkastet uophørlig forandring.

Blandt de mest kendte absurde forfattere er bl.a. Samuel Beckett, Eugène Ionesco og Harold Pinter, og fra dansk side kan nævnes Jess Ørnsbo, Svend Åge Madsen, Line Knutzon og nu Peter Nordahl.

## TEKST-uddrag FRA GODNAT ALBERT

**ALBERT WELENKRAFT**

Din mor væmmedes altid, hvis hun var nødt til at røre ved mig.  
Det tog mig mange år at vende mig til det.

**GEORG WELENKRAFT**

Hvor er mor egentlig?

**ALBERT WELENKRAFT**

Ja. Hvor er mor egentlig?

**GEORG WELENKRAFT**

Hvor er mor?

**ALBERT WELENKRAFT**

Hvor længe har du egentlig været her, inden du opdagede, mor ikke er her?

**GEORG WELENKRAFT**

Hvor er hun?

**ALBERT WELENKRAFT**

Hvor tror du folk plejer at være, når der ikke er nogen, der siger noget?

**GEORG WELENKRAFT**

Hvor er hun?

**ALBERT WELENKRAFT**

Hun er oppe i himlen, Georg.

**GEORG WELENKRAFT**

Er hun død?

**ALBERT WELENKRAFT**

Ja, mens du var væk, er hun død.

**GEORG WELENKRAFT**

Hvorfor er hun død?  
Hvor døde hun?

**ALBERT WELENKRAFT**

Der. På den stol der hvor du sidder.

**GEORG WELENKRAFT**

Hvorfor har du ikke sagt noget?

**ALBERT WELENKRAFT**

Det er jo ikke så let at sige sådan noget.

## OPGAVE 2

At skrive dramatik:

*Peter Nordahl udtaler om sin skriveproces*

*"Jeg er optaget af forskellen mellem en forfatter og en dramatiker og arbejder målrettet på at udvikle manuskriptet med teatrets virkemidler og redskaber som centrale, medfortællende greb, der gør historien rigere og klarere. Teatret som fortælleteknisk ventil har vist sig at åbne muligheder i mit forfatterskab, som jeg til hidtil kun har kunnet drømme om. Den enestående arbejdsform, hvor man indgår i et fællesskab med tillid og gensidig respekt for kompetenceområde har udvidet min horisont og gjort drømmen større."*

- Hvori ligger forskellen i henholdsvis at skrive dramatik og skrive skønlitteratur?
- Skriv en absurd dialog på ca. 2200 tegn over emnet PTSD, med en kvinde og en mand, der konstant taler forbi hinanden.



## POSTTRAUMATISK STRESS DISORDER - PTSD

**Posttraumatisk Stress Disorder** (PTSD) kilde: [http://www.netdoktor.dk/sygdomme/fakta/posttraumatisk\\_stress.htm](http://www.netdoktor.dk/sygdomme/fakta/posttraumatisk_stress.htm)

Posttraumatisk stresslidelse, eller PTSD (Posttraumatic Stress Disorder), er en psykisk lidelse, som kan optræde efter, man har været vidne til eller selv deltaget i livstruende hændelser såsom krigshandlinger, tortur, voldtægt, overfald, bilulykker, naturkatastrofer, brand, alvorlige ulykker, terroristangreb eller et røveri.

Efter WHO's definition skal personen med PTSD have været udsat for så livstruende og usalig karakter, at den ville udløse stress for de fleste mennesker. Det kaldes først en Posttraumatisk oplevelse, når en person bliver så bange og forskrækket, at reaktionen bliver siddende i hjernen, kroppen og nervesystemet, selvom oplevelsen, truslen er ovre. Oplevelsen gennemleves som påtrængende og tilbagevendende minder og mareridt, der er præget af angst, søvnløshed og muskulære spændinger. Varige symptomer som overfølsomhed, anspændthed, irritation, koncentrationsbesvær og eller vredesudbrud er meget hyppige. Tegn på hukommelsessvigt i forhold til oplevelsen, kan også fremtræde, men dette er sjældent. Et kraftigt ubehag udløses, når personen udsættes for hændelser der minder eller symboliserer hændelsen. Derfor undgås situationer, der minder eller kan relateres til hændelsen ofte helt. Det ses ofte at PTSD kan udløses af en mindre hændelse flere år efter, den traumatiske hændelse fandt sted. Yderligere ses personlighedsforandringer, som at have mistet interesse for ting, der tidligere har været engagement for og mindsket empati samt nærhed til andre mennesker. Det ses også, at personen kan have mistet interesse for sig selv og ligefrem føle ligegyldighed. Dette kan også være resultat af at personen har fået en depression udover PTSD.

Sådanne vanskeligheder kan komme direkte efter traumet eller først optræde måneder senere. Ifølge definitionen, dog ikke mere end seks måneder senere.

### OPGAVE 3

Diskuter i grupper på 4-5. Fremlæg efterfølgende for klassen eller skriv opgave. Researche videre på emnet PTSD.

- Find eksempler på hvordan PTSD ofte udløses. Hvilke arbejdssituationer eller traumatiserende oplevelser, udløses PTSD ved?
- Hvilke tilfælde i dags Danmark kommer PTSD hyppigst af?
- Hvordan behandles PTSD patienter?
- Sammenlign dyrenes reaktionsmønstre i forhold til menneskenes?  
Hvor er forskelsreaktionerne og hvordan bearbejder dyrene en traumatiserende oplevelse, i forhold til menneskene?
- Hvem af karaktererne har evt. PTSD i GODNAT ALBERT Og hvorfor? Find eksempler fra forestillingen.
- Danmarks engagement i internationale militære opgaver er en voksende patientgruppe af veteraner med behandlingskrævende psykiatriske lidelser, herunder PTSD. Hvor hyppigt påvirkes krigsveteraner af PTSD? Og hvad bliver der gjort for at forebygge og behandle dette?
- Hvordan påvirkes de pårørende og hvad bliver der gjort for også at aflaste dem?

I forbindelse med forestillingerne på Teatret ved Sorte Hest, afholder vi en række ekstra-arrangementer efter forestillingerne.

Tjek vores hjemmeside løbende, hvor arrangementerne vil blive offentliggjort efterhånden som aftalerne med de medvirkende kommer i hus.

F.eks er der i skrivende stund fuld gang i planlægningen af et arrangement hvor dramatikeren Peter Nordahl stiller sig til rådighed for spørgsmål om forestillingen og fortæller om sit skrivearbejde med Godnat Albert.

Derudover er der også et foredrag med en PTSD-ramt veteran i støbeskeen.

I øvrigt er man altid velkommen til at lave forespørgsler om snak med skuespillere og instruktør, efter man har overværet forestillingen. Send en mail i god tid, så kan det som regel lade sig gøre☺

# TEATRET VED SORTE HEST

Vesterbrogade 150  
1620 København V  
Tlf. 33310606